

Стельмах Анастасія

студентка кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Винник Тетяна

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Anastasiia Stelmakh

Student of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Tetiana Vynnyk

PhD (Economics), Docent
Associate Professor Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ LENDING TO SMALL AND MEDIUM BUSINESS IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ) є однією з необхідних умов ефективного функціонування економіки. Перешкоджають цьому високий рівень конкуренції, чутливість до змін (фінансово-економічних, політичних), необхідність розширення ринків збуту продукції (товарів, робіт, послуг), високе податкове навантаження, низький запас фінансової стійкості, а відсутність доступних, тобто дешевих, кредитів, потрібних для розвитку чи для виживання у складних фінансово-економічних умовах – одна з найбільших проблем українського бізнесу від початку незалежності. Під час карантину, спричиненого коронавірусом, ця проблема ще більше загострилася.

Законодавство України налічує декілька документів, які регламентують підтримку МСБ в Україні. Найбільш загальне формулювання міститься в Господарському кодексі, де у пункті 2 глави 4 статті 48 Господарського кодексу України зазначено, що «держава сприяє розвитку малого підприємництва, створює необхідні умови для цього» [2].

В грудні Кабмін надав портфельні держгарантії по кредитах для мікро-, малого й середнього бізнесу на 3,93 млрд. грн, у т.ч. Ощадбанку - 1 млрд. грн; Укрексімбанку - 800 млн. грн; Укргазбанку - 500 млн. грн; Приватбанку - 400 млн. грн; Таскомбанку - 280 млн. грн; ОТП Банку - 250 млн. грн; банку «Восток» - 250 млн. грн; Піреус Банку - 150 млн. грн; банку «Львів» - 105 млн. грн; банку «Альянс» - 100 млн. грн; Кредитвест Банку - 95 млн. грн. Чинна редакція держбюджету на 2021 рік передбачає можливість надання Кабміном портфельних держгарантій в обсязі до 10 млрд. грн. [4].

Серед прикладів державної допомоги МСБ можна відзначити також кредитні та грантові програми на національному та регіональному рівнях. Крім цього пропонуються навчальні, консультаційні програми, і фінансова допомога, що може передбачати компенсацію відсоткових ставок або кредиту [3, С. 67-68].

Актуальні, на початок 2020 року, банківські програми для кредитування юридичних осіб, які дозволяють приватному підприємцю або компанії отримати кредит під реалізацію інвестиційних проектів наведемо у таблиці 1.

Банківські програми для кредитування у 2020 р. *

Банк	Назва кредиту	Відсоткова ставка	Перший внесок
UKRSIBBANK	«Придбання обладнання / техніки», «Придбання транспортних засобів».	13,9%	від 30%
Кредобанк	«Інвестиційний кредит».	від 19,5%	від 20%
Укрексімбанк	«Інвестиційний кредит. Придбання обладнання».	17,05%	від 20%
Райффайзен Банк Аваль	«Інвестиційний кредит на покупку авто / обладнання / нерухомості».	17,5%	20%
Укргазбанк	«Фінансова підтримка інвестиційних проєктів клієнтів МСБ».	18,5%	20%
Ощадбанк	«Придбання транспортних засобів та обладнання».	18,2%	від 20%
ПриватБанк	«Інвестиційний кредит».	19%	від 40%
Альфа-Банк Україна	«Кредит на розвиток бізнесу».	21,4%	від 20%
ОТП Банк	«Інвестиційний кредит «Митєвий»	22%	від 30%

*Примітка: складено автором на основі [1]

За даними Міністерства фінансів, з моменту укладання 31.12.2020 угод про надання держгарантій на портфельній основі з 11 банками-кредиторами, фінансові установи почали формувати портфелі кредитів, боргові зобов'язання за якими частково забезпечені державними гарантіями. Так, у лютому 4 банки почали укладати кредитні договори та надавати кредитування МСБ в рамках таких портфелів кредитів. Станом на 01.03.2021 укладено 69 договорів на суму 166,15 млн. грн. При цьому, зобов'язання за основним боргом, що частково забезпечені державними гарантіями на портфельній основі, становили 78,44 млн. грн. ЄС в рамках Східного Партнерства надає підтримку Україні для поліпшення бізнес клімату. Наразі ініціатива «EU4Business» включає 16 діючих проєктів із загальною вартістю майже 173,2 млн. євро. Кошти, вкладені ЄС дали змогу отримати вигоду 3228 українським МСБ та створити 7266 нових робочих місць [3, С. 69].

Вважаємо, що як і державна підтримка та фінансування, так і банківське кредитування в сучасних умовах є особливо актуальними та важливими для суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Перелік використаних джерел:

1. Банківські кредити для створення і розвитку бізнесу в Україні на 2020 рік. *DIA* : [сайт]. URL: <http://dia.dp.gov.ua/bankivski-krediti-dlya-stvorennya-i-rozvitku-biznesu-v-ukra%D1%97ni-na-2020-rik/>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. ОГЛЯД МСП В УКРАЇНІ 2018/2019 / Д. Горюнов, О. Кравченко, Ю. Вдовенко, Г. Денисюк / 2020 — Офіс розвитку малого і середнього підприємництва, С. 67-69
4. ПОРТФЕЛЬНІ ДЕРЖГАРАНТІЇ. *Finbalance* : [сайт]. URL: <http://finbalance.com.ua/news/portfelni-derzhharanti-banki-nadali-biznesu-krediti-na-166-mln-hrn>